

ПОРЯДОК
реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в
навчальному закладі

1. Підставою для реагування в закладі освіти на випадки булінгу (цькування) є заява або повідомлення, про випадок та/або підозру його вчинення стосовно неповнолітньої особи та/або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, отриманої суб'єктами реагування на випадки булінгу (цькування) в закладі освіти. Повідомлення можуть бути в усній та/або письмовій формі, в тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації (телефон, соціальні мережі, електронна пошта, електронні месенджери, офіційні веб ресурси та ін.).

2. Повідомляти про випадки булінгу (цькування) в закладах освіти може будь-яка особа, учасником або стороною якого вона стала або яка підозрює про його вчинення стосовно неповнолітньої особи та/або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, або про який отримала достовірну інформацію.

3. Повнолітні учасники освітнього процесу зобов'язані вжити заходів невідкладного реагування у разі звернення дитини та/або якщо вони стали свідками булінгу (цькування) (оцінити рівень небезпеки життю та здоров'ю сторін булінгу (цькування), негайно втрутитись із метою припинення небезпечного впливу, надати (за потреби) невідкладну медичну та психологічну допомогу, звернутись до органів охорони здоров'я для надання медичної допомоги тощо).

4. Керівник закладу освіти: призначає уповноважену особу за реалізацію норм законодавства у сфері запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти з числа своїх заступників; у разі отримання заяви про випадок булінгу (цькування) не пізніше однієї доби повідомляє територіальний орган (підрозділ) Національної поліції України про звернення, одного з батьків або законних представників неповнолітньої особи; для невідкладного надання

психологічної допомоги (за потреби) інформує територіальний орган (підрозділ) служби у справах дітей та/або центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; для організації надання медичної допомоги постраждалій особі (за потреби) викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги; визначає наказом склад комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) з метою проведення розслідування; у випадку тимчасової відсутності уповноваженої особи визначає цим наказом особу зі складу комісії, відповідальну за підготовку матеріалів для засідання (шляхом опитування учасників випадку, з'ясування наявності фото та відеофіксацій, психологічної характеристики сторін тощо); інформує особу, яка звернулася із заявою, про подальший порядок її розгляду; скликає засідання комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) не пізніше, ніж три робочі дні з дня надходження заяви про випадок або підозру з метою планування та застосування необхідних заходів реагування.

Алгоритм дій у випадку булінгу (цькування)

у КрНУ ім. М. Остроградського

1. Найперше з булінгом треба боротися через його попередження, але ті, хто здійснюють цькування, мають розуміти, що за цим слідує покарання;
2. Якщо студент став свідком булінгу в закладі освіти, передусім він може розказати про це батькам, куратору, психологу або безпосередньо директору університету;
3. Здобувач освіти може звернутись до **Національної поліції (102)**;
4. Якщо свідком булінгу став викладач або інший працівник навчального закладу, то він має повідомити керівника закладу незалежно від того, чи поскаржилась йому жертва булінгу чи ні;
5. Після отримання звернення студента, відповідна особа або орган інформує керівника закладу освіти у письмовій формі про випадок булінгу;
6. Директор навчального закладу має розглянути таке звернення та з'ясувати всі обставини булінгу;
7. Надалі директор має скликати засідання комісії (психолог, юрист, куратор) з розгляду випадків булінгу та окреслити подальші дії;

8. Якщо комісія визнала, що це був булінг, а не одноразовий конфлікт, то очільник закладу зобов'язаний повідомити уповноважені підрозділи органів Національної поліції України та Службу у справах дітей. До складу такої комісії можуть входити викладачі, психолог, батьки постраждалого та «булера», керівник закладу та інші зацікавлені особи. **У разі, якщо комісія не кваліфікує випадок як булінг**, а постраждалий не згодний з цим, то він може одразу звернутись до органів Національної поліції України.

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ПІДЛІТОК Є АГРЕСОРОМ? ПОРАДИ БАТЬКАМ:

- Відверто поговоріть з власною дитиною про те, що відбувається, з'ясуйте мотивацію її/його поведінки;
- Уважно вислухайте, з повагою поставтеся до її/ його слів;
- Поясніть, що такі дії можуть бути визнані насильством, за вчинення якого настає відповідальність;
- Чітко і наполегливо попросіть припинити таку поведінку, але не погрожуйте покараннями;
- Повідомте, що будете спостерігати за її/його поведінкою;
- Зверніться до психолога і проконсультуйтеся щодо поведінки своєї дитини під час занять – агресивна поведінка і прояви насильства можуть бути ознакою серйозних емоційних проблем.

ЩО ВАРТО ЗНАТИ БАТЬКАМ, ЧИЇ ДІТИ СТАЛИ ЖЕРТВАМИ БУЛІНГУ?

- Зберігайте спокій, будьте терплячими, не потрібно тиснути на дитину;
- Поговоріть, дайте підлітку зрозуміти, що ви не звинувачуєте його в ситуації, що склалася, готові вислухати і допомогти;
- Запитайте, яка саме допомога може знадобитися, запропонуйте свій варіант вирішення ситуації;
- Поясніть, у разі випадку цькування варто повідомити (психолога, куратора, керівництво навчального закладу, батьків інших осіб, поліцію);
- Повідомте керівництво навчального закладу про ситуацію, що склалася, і вимагайте належного її урегулювання;
- Підтримайте особистість в налагодженні стосунків з однолітками та підготуйте її до того, що вирішення проблеми булінгу може потребувати певного часу;
- Відмовитись від двох крайнощів: стратегії «вирішити все і відразу» – коли батьки йдуть розбиратись з дітьми чи вчителями, і в процесі застосування образ чи фізичного насилля з жертв перетворюють у кривдників. Друга крайність – це ж діти, самі розберуться. Комплекс жертви формується на все життя і дитина може стати патологічною жертвою і у виші, і в робочих колективах;

- Незалежно від дій, що будуть застосовані у навчальному закладі, сприяти підвищенню самооцінки дитини, у тому числі й через створення для неї додаткових соціальних середовищ (інші групи спілкування – наприклад, якісь секції чи гуртки).

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ПІДЛІТОК Є АГРЕСОРОМ?

ПОРАДИ БАТЬКАМ:

- Відверто поговоріть з власною дитиною про те, що відбувається, з'ясуйте мотивацію її/його поведінки;
- Уважно вислухайте, з повагою поставтеся до її/ його слів;
- Поясніть, що такі дії можуть бути визнані насильством, за вчинення якого настає відповідальність;
- Чітко і наполегливо попросіть припинити таку поведінку, але не погрожуйте покараннями;
- Повідомте, що будете спостерігати за її/його поведінкою;
- Зверніться до психолога і проконсультуйтеся щодо поведінки своєї дитини під час занять – агресивна поведінка і прояви насильства можуть бути ознакою серйозних емоційних проблем.

ПОРАДИ СТУДЕНТАМ «ЯК СПРАВИТИСЯ З БУЛІНГОМ»

- Зберігай спокій і обійди ситуацію;
- Розкажи дорослому якому ти довіряєш, про те, що трапилося, або повідом про це анонімно;
- Поговори про це із своїми братами чи сестрами, або з друзями, щоб тобі не здавалося, що ти самотній;
- Звернись до психолога у навчальному закладі;
- Зателефонуй на «гарячу лінію» 0 800 500 225 безкоштовно зі стаціонарних та 772 мобільних телефонів у межах України.

ЗА БІЛЬШ ДЕТАЛЬНОЮ КОНСУЛЬТАЦІЄЮ ТА РОЗ'ЯСНЕННЯМИ ЗВЕРТАТИСЯ

За телефоном :

0682282124

Заходи виховного впливу

в КрНУ ім. М. Остроградського

1. Заходи виховного впливу застосовуються для відновлення та нормалізації відносин між учасниками освітнього процесу після випадку булінгу (цькування) з метою створення та сприятливого для навчання та роботи освітнього середовища.

2. Заходи виховного впливу застосовуються у разі наявності факту булінгу (цькування) в закладі освіти по відношенню до кривдника, потерпілого та свідків.

3. Заходи виховного впливу мають забезпечити дотримання прав та інтересів сторін булінгу (цькування), необхідне виховання та освіти, соціальну та психолого-педагогічну допомогу.

4. Заходи виховного впливу реалізуються педагогічними працівниками закладу освіти із залученням необхідних фахівців із надання правової, психологічної, соціальної та іншої допомоги, в тому числі територіальних органів (підрозділів) служб у справах дітей та центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді тощо.

5. Необхідні заходи виховного впливу визначає та планує комісія з розгляду випадків булінгу (цькування) в закладі освіти.

6. Керівник закладу освіти вживає необхідних заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг (цькування), стали його свідками або постраждали від булінгу, в тому числі залучення (за потреби) необхідних фахівців із надання правової, психологічної, соціальної та іншої допомоги тощо.

7. Керівник закладу освіти забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу (цькування).

8. Практичний психолог та соціальний педагог у межах своїх посадових обов'язків: діагностують стан психологічного клімату в колективі, в якому відбувся булінг (цькування); за результатами діагностики розробляють план корекційної роботи з кривдником та свідками із залученням батьків або законних представників; розробляють та реалізують програму індивідуальної реабілітації для потерпілого; розробляють профілактичні заходи для групи, в якій зафіксовано випадок булінгу (цькування); для батьків або законних представників; здійснюють супровід педагогічних працівників, які забезпечують освітній процес для групи, в якій зафіксовано випадок булінгу

(цькування); забезпечують надання психологічного супроводу здобувачів освіти, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування).

9. Педагогічні працівники, які забезпечують освітній процес для групи, в якій зафіксовано випадок булінгу (цькування): виконують рекомендації комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) в закладі освіти щодо доцільних методів навчання та організації роботи з неповнолітніми сторонами булінгу (цькування) та їхніми батьками або законними представниками; забезпечують інтеграцію антибулінгового компонента в освітній процес, який визначається правилами поведінки учасників освітнього процесу в закладі освіти, статутом закладу освіти, законодавством; виробляють спільно з здобувачами освіти правила взаємодії групи під час освітнього процесу.